

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Scan
6601
38

WIDENER

HN PCRM /

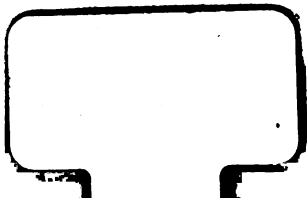
...jellerup - Aarnder og Tiden

Scan 6601.38

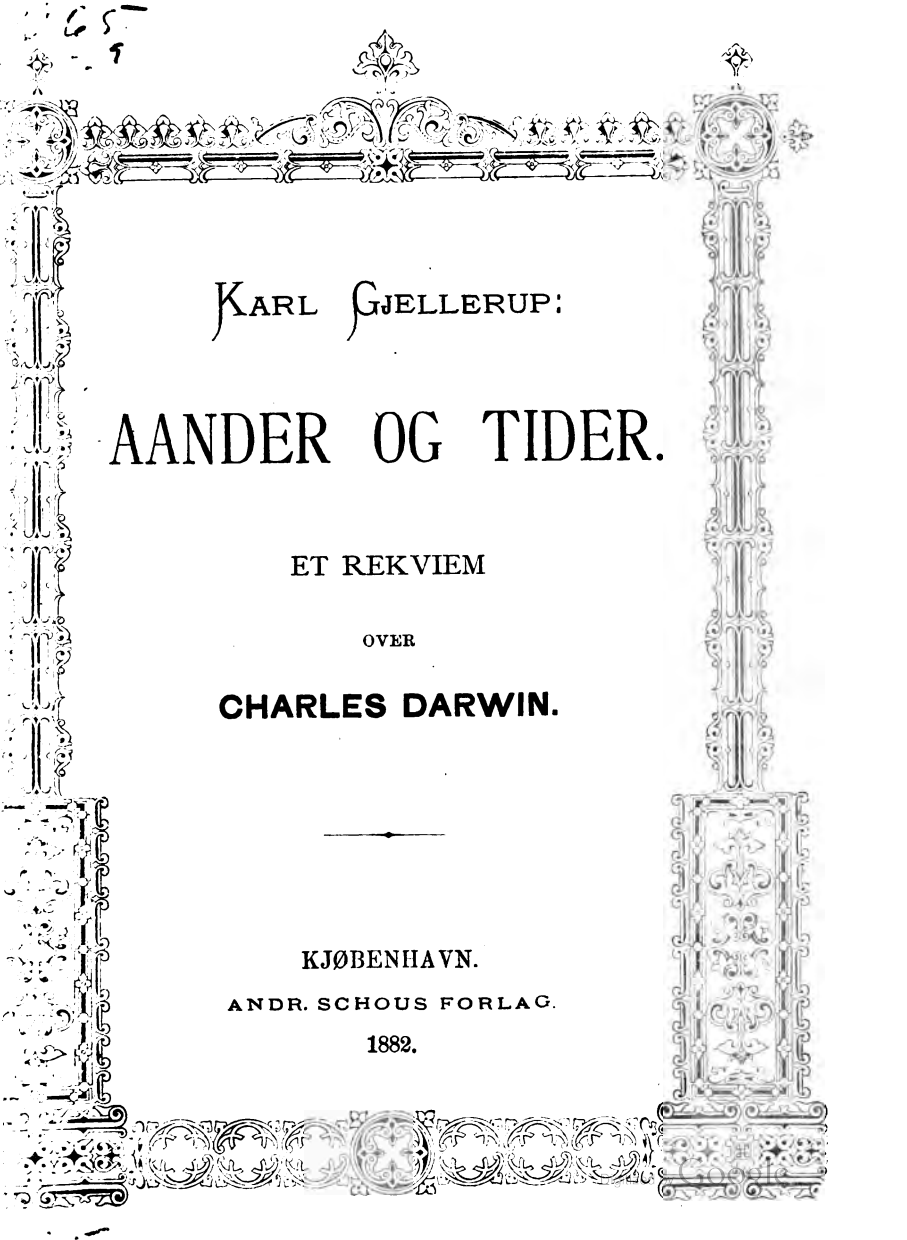
**HARVARD COLLEGE
LIBRARY**

**BOUGHT WITH
MONEY RECEIVED FROM
LIBRARY FINES**

65
- 9

KARL GJELLERUP:
AANDER OG TIDER.

ET REKVIEM
OVER
CHARLES DARWIN.

KJØBENHAVN.
ANDR. SCHOUS FORLAG.
1882.

AANDER OG TIDER.

ET REKVIEM

OVER

CHARLES DARWIN.

KARL GJELLERUP:

AANDER OG TIDER.

ET REKVIEM

OVER

CHARLES DARWIN.

KJØBENHAVN.

ANDR. SCHOUS FORLAG.

1882.

Scan 6601.38

Fine money

KJØBENHAVN. I. COHENS BOGTRYKKERI.

INDHOLD.

Første Kor: Naturaanderne.

- I. Introduktion.
- II. Det livløses Genier.
- III. Plante-Genierne.
- IV. Dyre-Genierne.

Andet Kor: Guderne.

- I. Afguderne.
- II. Apollo og Athene.
- III. Jahveh.
- IV. Jesus Kristus.

Tredje Kor: Samtiden.

- I. Modstanderne.
- II. Enkelte Stemmer.
- III. Tusinder.

Intermezzo: Sørgemarsch.

Fjerde Kor: Fremtiden.

Første Kor.

Naturaanderne.

I.

Introduktion.

Strofe I.

Enkelt Stemme.

Død! død! har I Raabet fornummet!
Aander i tusindvis, hør!
Et Hjærte brast, der har rummet
eder som ene før
den evige Verden, I fylder;

(9)

Første Kor: Naturaanderne.

det er ham, hvem I Freden skylder;
kærlig og viſdomsrig
imellem den kæpende Myller
stifted han evigt Forlig
og har gjort eder broderlig fromme;
nu, han sover den drømmesyns-tomme
Søvn, uden Haab, uden Gru —
sover I nu?

Hele Koret.

Vi komme, vi komme, vi komme,
med Taarer i Øjet, med Veraab paa Læben, saa
mode i Hu!

Introduktion.

Strofe II.

1ste Kor-Del.

Fra det straalende Nu, fra det Heles
Glans, der rummer enhver
af os, fra det Lys, der deles
ud i vort brogede Skær,
vi, der rastløst virke og vaage —

2den Kor-Del.

Fra det ufødtes Fostertaage,
under hvis dæmrende Ly
vore lukkede Øjenlaage
vente, vor Dag skal gry
og fylde med os det tomme —

3dje Kor-Del.

Fra Mulm af den Tid, som er omme,
og var fyldt med vor Kraft, der nu
sover som du —

Første Kor: Naturaanderne.

Hele Koret.

Vi komme, vi komme, vi komme,
med Taarer i Øjet, med Veraab paa Læben, saa
mode i Hu!

II.

Det livløses Genier.

Stjerne-Genier:

Vi rulle i Rummet
de vældige Verdner,
som syne lig Sandskorn
i Himlens Hav.

Lys-Genier.

Vi glide paa Ætherens
Svingninger snare

Første Kor: Naturaanderne.

som Tanker, vi tændte
dit Øjes Lys.

Lyd-Genier.

Vi gyngte paa Luftens
Bølger, vi bar til
dit Øres Bund
Tordenens Rullen
og Myggenes Surren
i Solbjærgets Stund.

Vindenes Genier.

Fra Pol til Pol
vi hvirvlende suse,
snart ætherklare,
snart hyllet' i Møl;
for Stormflodens Sluse
vi aabne og knuse
Fregatten mod Stranden —

Det livløses Genier.

vi svalte dig Panden
i Middagens Sol.

Ildens Genier.

I den blaanende Kærne
af Flammen vi bor;
ved Arnen du lyttede
ofte og gærne
til vort knitrende Kor; —
men engang har vi glødet
den hele Jord.

Da var det en Jubel!
i Rummet den fór,
en luende Stjerne
med Kølilds-Spor;
men nu er den ældet
og kold, — i dens Kærne
som Klodens Ildsjael
vor Mængde bor.

Vandenes Genier.

Og vi, der var blevne tilbage
af Urtaagens Flig, der rullede sig sammen
til Jordens Legem med Sjæl af Flammen,

vi, der midt i den varme-baarne
stedse bølgende, lyse Em
fulgte vor Klode, ihvor den drog frem —

vi sluttede os sammen; i langsomt Fald
paa trippende Draabefødder vi daled
og lagde os plat over Jorden og svaled
dens nylig størknede, sprukne Skal.

Vi dækkede den med vore køle Lemmer
og klappede dens Sider med Bølgehaand,
ved Vuggesange med mumlende Stemmer
vi lullede ind dens urolige Aand.

Det livløses Gemer.

Og Ætheren bar
den lysende klar
ret som en funklende, skumstøbt Blære,
vi legende give Vinden at bære.

Men pludselig skar
det gennem vort Glar,
og op af de rædselsskummende Vande
løfted et Fjæld sin stenede Pande.

Da steg af det blaanende
blanke Dyb
kantet og ru
Landet, der skiller
os Søstre nu.
Men vi, der i Kilder
Stenmuren brød,
eller risler i Aaløb
fra Muldets Skød,

Første Kør: Naturaanderne.

eller spændes i Damme
af Klippernes Ramme, —
vi længes, vi lider
mod hine Tider
og drømmer, vi atter
sejersstolt
forenede fatter
om Jordens Bold.

Isens Genier.

Og vi, eders Brødre,
har bygget Paladser
i Syd og i Nord
paa de rolige Pladser
af den svingende Jord.
Men engang fik vi Gamle
Lyst til at ses
og atter forsamle
om os vore Børn,
den evige Sne's

Det livløses Genier.

de ensomme Aander,
der sove hver paa sin Skyfjælds-Top.
— Og saa brød vi op
med skridende Fonner,
med glidende Glætscher,
med Styrt af Laviner,
med Jøkel-Gny,
det skrued og knaged,
det buldred og braged
som Sprængning af Miner,
en endeløs Torden
i snehvid Sky.
Saa ejed vi Jorden;
dog mødtes vi ej,
Ækvator-Gjorden
standsede vor Vej;
dèr maatte de alle
solstukne falde
i Lodrets-Branden;
vi hilste hinanden
tvers over Ækvators

Første Kor: Naturaanderne.

blaanende Sø,
hvor Fiskene maatte
af Trængsel dø,
og ud over Ørken,
hvis golde Rand
svaltes i Tørken
af iskoldt Vand.
Og atter vi traadte.
tilbage vort Spor
til Polernes Slotte
i Syd og i Nord;
dér sove vi nu,
medens Tidsaldre skifter,
og drømme den Alder
tilbage igen,
da vi øved Bedrifter,
usete af Mænd,
da i Panserkrystaller
Jordkloden var lagt,
og straaled mod Solen
vor Enevoldsmagt.

Jord- og Sten-Genier.

Vi blunde og lude
de tunge Pander
mod Muldjordens Pude.
Stenfast vi sove
i Klippens Alkove.
I Sarkofager
af Marmorflager,
i Templer, som rager
paa Søjle-Basalt
over Søens Azur —
paa Gnejsens Slenter,
i Fængslets Granitring,
bag Skiferens Mur —
vi blunder og venter
i langsom Forvitring
at denne Natur,
det ordnede Alt,
skal standse og sprænges,

Første Kor: Naturaanderne.

vi drømme og længes
efter den formløse Ur.

Alle det livløses Genier.

Vi drømme; — Naturen drømmer i os; —
ikke som *I* om Lykke og ømme
Længsler: — Drømme med stensat Trods,
urgamle, taagede Kaosdrømme;
og deres gigantisk svulmende Lemmer
i sammenfoldede Fostre gemmer
alt, hvad *I* føle, tænke og vil;
thi af Drømmen det kom, og tilbage til
Drømmen det maa;
det første vi var, og med os skal det ende,
alt, hvad *I* kende,
opløses i os, for med os at forgaa.

Og du, —
vær velkommen blandt os nu!

Det livløses Gemer.

for din Aand, der var mellem Aandernes Mængde,
ret som en funklende Ædelsten
indlejret i Kalk, den er bleven som en
af os, og din klare Tanke,
der trængte sig ind i vor dunkle Flok,
som Vand, der huler en Klippeblok,
din Tanke, der har vort Væsen erkendt
og maalt vore Forhold og vejjet og skrevet
os Regler og Love —
nu maa den sove,
drømme vor Drøm, og dit Legem er blevet
vort Element.

III.

Plante-Geniernes Kor.

Vi, der tæt ved Jorden svæve,
vuggede i stille Duft,
vi, der i den varme Luft
af besjælte Traade væve
bløde Farvers Harmoni
over Jordens Graanen; vi,
i hvem Naturen vaagner først
til de dunkle Drifters Tørst,
til Vellyst af de køle Safters
Stigen gennem Trævleskafters

Plante-Gemenerne.

lange Haarrør langsomt op
til den kronebredte Top,
hvor de gyldne, varme Straåler
samles ind i Blomsterskaaler
og i lune Strømme vælder
til de underlige Celler,
til Livets tyste Værksted hen —
vi hilse dig vor store Ven.

Du har elsket os; vort dulgte
Liv var kendt af dig, du fulgte,
hver Gang Sommerbrynden steg;
vor blomstersarte Elskovsleg,
let som Aftenbrisens Pust,
farvesvimmel, duftberust;
i dine stærke Nerver har
du ene anet, hvad det var,
der af Bevidsthedslivet naa'de
vore simple Celletraade.

Første Kor: Naturaanderne.

Og hvor ofte har du ej,
naar Dyr og Mænd forfærded dig
med deres graadig-grumme Kamp,
fuld af Smerteshyl og Damp
af Blod og brede, dybe Vunder, —
naar de tusindfoldige-Onder
martrede dit fromme Sind,
hvor andres Smerte bølged ind
som en giftig Samum-Vind
i Mimosakrattets Ly, —
hvor ofte vendte ikke sky
dit Blik sig da til os, hvis svage
Kamp er saarløs Væddestrid,
hvis Smerte selv er dunkel, blid,
som Vemods-Duft fra visne Dage.

Vi kom tidsnok til din Grav;
netop nu, da Solen gav

os det kendte Vandringstegn
og vi brød op fra Sydens Egn
til denne grødeknappe Jord
i dit taageklamme Nord; —
saa snart som vi fik Tæppet bredt
og virket ind med Annemoner,
før de brede Egekroner
var til Løvspringstid beredt';
da med det Gamles Kobberrust
det friske Silkeløv sig blandte, —
da Kastanjen hviskede just,
at den strax var redebon
til udaf Knoppens lille Vante
nu at strække Bladets Haand, —
da dette Vaarens Fødsels-Nu
rundt om straaled, døde du,
og din tankeklare Aand
er bleven dunklere end vor;
thi den lukkes udenfor
Bevidsthedsgryet, aldrig mer
du føler, véd af intet, ser

Første Kor: Naturaanderne.

ikke, at vi stille græder
med bitter Dug paa disse Steder,
hvor vor Aand, saa dæmringsfin,
spejlede sig klar i din.

IV.

Dyre-Genierne.

Koral-Genierne.

Før Bjærgenes Kæde saa favtedybt dykked
i Stillehavs-Dybets uhyre Skød,
i Vandet en bladløs Skov har vi bygget
med Stammer af Kalk og med Blomster af Kød;
Stenkvistene rokke
og svaje ikke
for Strømmens Vind;
men ud og ind

Første Kor: Naturaanderne.

imellem dem smutte de tætte Flokke
af stumme Fiske med døde Blikke,
med vævre Finner,
med Skæl, der skinner
som Sølv i den blaagrønne, dæmpede Dag
fra Lyset derude
over en blank Lagune-Rude,
indcirklet med Rev-Skum i Bølgernes Tag. —

De uddøde Arters Genier.

Vi slap løs fra det livløses Aander, som urlængst holdt
os fangne dybt under Fjær og Bolt,
smeded' i Stenens Ringe;
og fra Klippefængslets Gem
slæbte vi os frem,
for at bringe
vore sten-omskabte Lemmer,
for at tale uden Stemmer

Dyre-Genierne.

og vidne, vidne, vidne
for dig, mod din ganske Slægt og dit Folk og
dit Hjem.

Thi de andre er ikke som du var, du vise Mand.
Beskæmmes skal han, vor Slægts Tyran,
kende sin Æt og blegne!
Ak, vort Kuld han nytte-glad
lod i aagspændt Rad
udpint segne
under Svøben, uden Naade,
gudegrumt han vilde raade —
vi hade, hade, hade
ham blindt, med snes-tusindaars indestængt rugende
Had.

Hvorfor kom han dog ikke i vor Tid og mødte os
i al vor Kraft, da vor Urtids-Trods
spændte som Staal vor Flanke?

Første Kor: Naturaanderne.

O, vi skulde set ham fly,
frugtløst ty
til den ranke
Padderok og Kæmpebregne,
hørt hans Angstskrig, set ham blegne
og trygle, trygle, trygle
sin Gud om en skærmende Haand, om et Under til Ly.

Menneske-Genierne.

1ste Halvkor.

O, Brødre! had os ikke længer,
skønt vi har handlet ondt med jer og trænger
til eders Naade her ved Tidens Vendepunkt.
Sig, skal vi møde Fremtidsslægten,
som dømmes, sammenknuged' under Vægten
af jer Forbandelse, der tynger sekeltungt?

Dyre-Genierne.

Tilgiv os alt, hvad vi forbrøde,
forlad os i hans Navn, den store Døde,
et Menneske han var, og I har elsket ham.
Nu skal vort Gudehovmod endes,
I er vor Slægt, ved eder vil vi kendes; —
forband os ikke mer, vi blues ved vor Skam!

2det Halvkor (fjærnere).

Forlad dem i vort Navn, som ikke ere,
men én Gang vorde og vil være
som Lyset af en solvarm Dag;
vi knække Svøber, og vi knuse Vaaben,
vor Arbejdshaand skal være aaben
til Kærtegn, ikke knyttet haardt til Slag.

Og I, der var før os, I Mænd, der handled
grumt mod hinanden og forvanded
til Helved denne Jord, som vi

Første Kor: Naturaanderne.

skal grunde Paradiset paa, I alle,
I som har fældet, I som falde, —
forlad, forlad hinanden ogsaa I.

For under Kampens Kaar I led, I maatte
gaa frem den Vej, som eders Fædre traadte,
og bære eders Arv; selv nu, endda
I bedres alt og læres til at bie,
der bor i jer en Ulv, som Blod vil die,
og I har endnu ikke vænt den fra.

Begge Halvkor.

Men du, der stod paa Tidens Grænseskæl,
du har forenet os, og os med dem,
der vrimle over Jordens rige Hjem,
forenet Floden med al Livets Væld,
at den maa ikke tørres ud og ikke
forvilde sig men naa til Oceanet.

Dyre-Genierne.

Af Træets stærke, dybt nedsænkte Rod
du Stammens Væv og Bygning klart forstod,
og andagtsfuld du har dens Krone anet,
der skjultes taagefjærn for dine Blikke.
Og Menneskenaturen, den, der har
saa længe svævet mellem Jord og Himmel,
en Under-Ting, en Gaade uden Svar,
der ej sig selv kan gætte, hovmods-svimmel,
halvt Gud og Djævel halvt, halvt vis, halvt Nar, —
du greb den med din Kæmpehaand og satte
fast paa den varme Jord dens ætherfrosne Fod,
at den maa kende dog sig selv og fatte,
hvorfra den fordem kom, og hvad den stiger mod.

Alle Dyre-Genierne.

Fra én Kilde og ikke fra tusind'
sprang Livets Strøm,
i et Udbrud af Urtids-Rusen,
som en ukaldet Drøm.

Dyre-Genierne.

Der kom Splid mellem det, som leved,
der kom ulige Kaar,
og Aander fra Aander blev revet
med et gabende Saar; —
et umaaleligt Svælg blev der grundet
mellem Kød og Kød,
for til Evighed nogle stunded,
men de andre til Død.
Og i Kløften af Livets Rige
blev der født en Gud,
for at skille Lige fra Lige
med ulægeligt Brud;
i sin Højre mod Himlen rakte
han Menneskets Slægt,
men i Støvet de andre laa strakte
af hans Venstres Vægt.

Dog et Menneske kunde forandre
hint Menneskeværk.

Andet Kor.

Guderne.

I.

Kor af Afguder.

Ak, ak, ak! —
Hvilket Tidsrum der svandt. siden sidst
vi fik se

Dagens det levende Lys! — o, ve!

Vi er glemte bort, vi er udestængte,
svøbte i Mulm af vor egen Mængde,
vi gyser i Tidens Strøm af Skræk,
som en Taage gyser i Vindens Træk.

(45)

Andet Kor: Guderne.

Ve, ve, ve!

Det er ude med os og vi taber!

Det er ude med os, thi vor Skaber

Mennesket vendte sig bort; han glemmer
os helt, han aldrig os ærer,
brænder ej mer Hekatomber og nærer
ej vore blodløse Lemmer,
der visne som Hø.

Og se, se,

vi kan dog ikke dø!

Vi kan ikke dø, for i Menneskets Hu
lever den mørke Rædsel endnu,

der avled os alle; hvad før han øved,
tjenende os, det øver han end,
naar hans Sind forvildes; bestandig igen
han ofrer til os, naar hans Aand er sløvet.

Hver Skændselsdaad,
hvert Niddingsraad,
der i Mørket sig skjuler,
falder som Smuler
til os, til os!

Afguderne.

Og vi snappe, vi slaas
om hver eneste Bid for at mætte vor Hunger;
vi fange i Luften med spillende Tunger
det Blod, der sprøjter, de Taarer, som trille,
for Tørsten, vor klæbende Tørst at stille.
Vi leve ej op, det vil aldrig ske,
kan dog ikke dø for de Smulers Skyld —
Ve, ve, ve! —

II.

Apollo og Athene.

Apollo.

Ja lid kun I af Hungerens hule Braad
og dø saa, — slig er eders fortjente Lod!
Ved Mulm og Død I hersked, Stakler!
Vi, vi er Lyset og Livets Fakler.

Athene.

Aldrig kaldte Mennesker os Tyranner,
mod det høje løfted vi deres Pander,

Apollo og Athene.

vore Templer rummed som Festpaladser
Folkenes Masser.

Apollo.

Og siden, efter Oldtidens Farsot-Død,
da Gude-Marmor groves af Jordens Skød,
mens purpur-axlede Barbarer
bøjede Kroner og Præste-Tjarer, —

de andres Øjenlaag med en Vægt som Bly
søvnbundne tynged; — vi slog dem op paany,
vi leved — og med os det sande
Hellas i fremmede, dunkle Lande.

Athene.

Mens for Galilæeren Knæ de bøjed,
tændte vi Begejstringens Gnist i Øjet,

Andet Kor: Guderne.

talte snart enhver, der var prist som Mester,
blandt vore Præster.

Frit vi hersked, ikke som Guder pleje:
jordløst, uden Templer og gyldent Eje,
ingen blodbesudlende Ofre faldt der
rundt om vort Alter. --

Apollo.

Da drog mit straale-spydede Sejrstog frem,
i kolde Taage-Lande en Solgulds-Bræm!
Jeg kaldte dødelige Gæster
ind til Parnassiske Skønheds-Fester.

Dér var der lyst, var Livet end mørkt og smaat,
thi højlofts-hvælvet funkled mit Søjleslot;
hvor Nektarskaalen frem blev stillet,
svømmed forklaret et Verdensbilled.

Apollo og Athene.

Som Iris-Buen tændes i Skyens Sod,
som Rosen blussed op af Adonis' Blod,
som Perler gro af Musling-Vunder, —
blomstred min Kunst over Tidens Onder.

Athene.

Platos Aand genleved i tusind Aander.
Aldrig mat af Forskningens Fødsels-Vaander,
fri for Støvets Favn var den jomfru-slanke
Menneske-Tanke.

Den, jeg elsked, var som en salvet Seer:
fra hans rene Viden i Ur-Ideer
sprang — som selv jeg sprang fra Kronidens
Pande —
fuldfødt det Sande. —

Andet Kor: Guderne.

Apollo.

Men ak! selv Guder knuses af Tidens Hjul.
Nu bæres det mig for, som min stolte Fugl,
den gamle, Delos-fødte Svane,
susende sænkede sin Æther-Bane —

som øste den sin lidende Sang-Sjæl ud
i aldrig hørte Toner til Afskedsbud;
jeg véd ej hvad der voxede siden,
smaaligt som Livet, i Aag af Tiden.

Athene.

Ak! vi nages begge af samme Kummer!
Mine Præster dø, deres Kor forstummer;
andre træde op, deres Forskerblikke
tændte jeg ikke.

Apollo og Athene.

Støvets Børn med skyggende Hænder krige
sejrrig mod Ideernes Straale-Rige;
ham, hvem død vi se som en Kæmpe ligge,
kendte jeg ikke.

Begge.

Vort Hverv er endt; vi lyste i Dæmringsstunden
stjerneklart for Menneskers travle Kuld,
en Sol, der blænder os, er for dem oprunden,
vi var Sølv, man vexler os ud for Guld;
læg fast din Haand i min; vi klynke
ikke afmægtig og fejgt; vi synke
som bedst for Guder det sig sømmer;
smilende Lyskildens Gift vi tømmer,
som i Morgenrøden en Tvilling-Stjerne
dør i det fjærne.

III.

Jahveh.

Hvor er den Jord, jeg har skabt?
hvad gaar der af mine Hænders Værk?

Thi jeg bredte dens Flade i Rummet,
som en Kvinde breder en Dejj.

Mit Ord kaldte Planteslægterne frem
og vakte Dyrene, Art efter Art.

Fahveh.

Som en Plovmand viselig saar sin Mark:
Kummen for sig og Hvede i Rader med Kant af
Spelt.

Som en Røgter indstalter Kvæget i Rum og Baas,
at det Ulige ikke maa blandes, thi det er mig
hæsligt.

Men til sidst jeg dannede Manden af Støv;
i hans Næsebor blæste jeg Livets Aande.

Og jeg satte ham paa Jorden, en Opsynsmand,
et Billed af mig, for at herske.

Og se! Skabningen var i min Vilje,
som et Barn i sit Ledebaand.

Og nu, hvilken Svimlen har grebet min Jord?
har Vanvid slaget dens Liv?

Andet Kor: Guderne.

Som Havbundens Østers fæstned jeg den,
og den kredser som i Luften en Fugl!

Dens levende Væsner blandes i Flæng,
slutte sig sammen, nedtræde mine Skranker.

Og planløst vikler det Hele sig ud
af sig selv, en uendelig Kæde.

Mine Arme ere blevne for korte,
strække ej 'til at gribe dens Ender.

Led slutter til Led; jeg ser ingen Sprække,
hvori jeg kan stikke min Finger.

Se, Verden er bleven sin egen Gud,
en underlig Gud, uden Hoved og Lemmer.

Fahveh.

Jeg kan ikke ramme ham med mit Lyn,
og han er overalt, hvorhen jeg vil fly.

Han kvæler mig i sin usynlige Favn.
Jeg drukner i Ætherens Bølger.

Og Kloderne gaa mig forbi som Skibe,
der agte ej paa mit Nødraab.

IV.

Jesus Kristus.

Ak, hvad har I gjort imod mig, I vildfarne
Menneskebørn!
Var det ej nok med Korset og Svøben og Kronen
af Tjørn?

Jeg var dog et Menneske ogsaa; — hvi gjorde I
mig til en Gud,
løfted mig op paa et Alter og traadte i Støvet
mit Bud? —

Jesus Kristus.

Om min Natur mundhuggedes læge og skriftlærde
Mænd,
rev den i to paa Synoder og spitted den med
deres Pen.

Jeg blev til en tvesynet Uting, Misfostret af Gud
og af Mand;
I dyrkede mig som en Molok med Slagtning og
Risbaales Brand.

Og dem, som er deres Tids Sønner, forfølge I nu
i mit Navn.
Se, jeg var en Søn af min Tid, jeg talte dens Sprog
til dens Savn.

Hvi gjorde I Sproget til Sagen, hvi gjorde I Skaalen
til Vin?
Hvi gjorde I Timen til Dagen, hvi gjorde I Verden
til min?

Andet Kor: Guderne.

Hvi har til en Gud I gjort mig, paa det, jeg maa
miste min Magt
og dele Gudernes Skæbne? Hvad har eders Skrift-
kloge sagt?

»At Jesus for eders Synder udaanded paa Korsets
Pæl,
og Kristus opstod af Graven og frelste hver troende
Sjæl.« —

— Men sandelig siger jeg eder: til Bod for hvad I
har forskyldt
dør Kristus, men Jesus lever til Tidernes Maal er
fyldt.

Tredje Kor.

Samtiden.

I.

Modstanderne.

Fra Kirken.

1ste Halvkor.

Med Vaarens Løkvist, silkefin,
et Fredsbud fløj med Vinge-Hvin
ud over Bølgemarken;
duelet
over Skummets Skvæt
det daled paa Kirke-Arken.

Tredje Kor: Samtiden.

Saa malmtungt bølger Vaarens Vind, —
Døds klokken! hør! den kimer ind
Te Deum mod det høje!
Ding, dang, —
hvilken sølvren Klang!
thi vor Fjende har lukket sit Øje.

Vor Fjende var din Fjende, Gud!
I Roden af din Plantnings Skud
sin Øxe-Æg han hamred;
dybt den skar,
og i Kronen har
det skælvet og sukket og jamret.

Han rydded Antikristens Vej!
den stolte Pande, bar den ej
som Stempel Dyrets Mærke?
Lov og Pris!
før din Hjords Forlis
har Dødsenglen fældet den Stærke.

Modstanderne.

2det Halvkor.

Tys, tys! raab ikke Sejr! — hvad fremmer
eders Ilterhed? — I glemmer

Gravens Hævd paa Ærefrygt.

Troens Vej

haster jo ej!

Larm ikke ved Tærsklen, nu sover han trygt.

Først Domsbasunen Søvnens ender;

læg den Sag i Herrens Hænder,

min er Hævnen, siger Gud.

Stille lad

eders Sejerskvad

hviske i Sjælen sin Jubel ud. —

Fra Kathedrene:

Nej, klag med os! — flæng eders Glæde

sønder som et Lin,

Tredje Kor: Samtiden.

som Silke, som en Festdragts Klæde,
spild den bort som Vin!
Hvad! ser I ej en Dag til Ende?
Klag som vi,
for hans Liv er forbi,
og hans Død slaar os Vaabnet afhænde.

I vèd af Intet! — vi forstod ham.
Han fordunkled os.
I korsed jer, — vi kæmped mod ham,
og hans Aands Kolos
vi kunde ej en Tomme flytte.
Næppe har
han os undt et Svar
eller standset sit Fjed for at lytte.

Men vi kan ikke Freden taale;
af hans Ry vi fik
vor Farveglans, som Myg, der straale
større ved hvert Stik

Modstanderne.

af fremmed Blod; vi skrumpe sammen,
svides bort,
naar vi flagre kort
fra hans Ligbaal, lokked' af Flammen.

Til Pantheon vor store Fjende
blev usaarlig bragt,
der flokkes Andagt om hans Minde
som en Æresvagt.

Vi tør ej røre ham: han bliver
kæmpestor,
og hans Usæd gror,
indtil tusinde Fold den giver.

Hans Skygge drukner os, og ingen,
ingen ser os nu;
mod Gravens Marmor skjold sprang Klingen
som et Glar itu.

Tredje Kor: Samtiden.

Ak, ham, hvis Hoved knustes ikke,
ham, hvis Vej
vi fik standset ej,
kan i Hælen vi aldrig stikke. —

II.

Enkelte Stemmer.

Vi har kendt ham; han kaldte os Venner;
saa mindelig Ordet klang;
vidunderligt nu, da hans Læbe
har sagt det for sidste Gang.

Hans Liv var en Del af vort eget;
og nu, da dets Lys gik bort,
det lever sin Aftenrøde
en Stund, til det slukkes med vort.

Tredje Kor: Samtiden.

Hans Navn, der flakker saa vide
om Verden fra Pol til Pol
og sanker Had og Begejstring,
et legemløst Tanke-Symbol, —

det vækker hos os, saa ofte
dets Tone rører os dybt,
sit eneste Billed-Legem
til Liv fra en Hjerne-Krypt.

Mens end det glimted med sluknende
Skær af hans Farfaders Ry,
vi vidste, at han vilde tænde
det tusindfold lyst paany.

Da hans Aand for Verden var dunkel,
var vi lyse alt af dens Glans,
før hans Tanker var kendte af andre,
havde vor Aand tænkt dem med hans.

Enkelte Stemmer.

Vi så ham beskeden og stille,
 mens Verden var delt om hans Navn,
fredsommelig, medens hans Tanke
 blev Stridens tændende Bavn.

Vi så ham utrættet brydes
 med Sygdommens senede Tag
og flyve med smerte-stækkede
 Vinger sin Flugt hver Dag --

og stige saa højt, at han drukned
 al Svaghed, hvert Lidelses-Stik
i Naturens svimlende Dybder,
 der sløred sig af for hans Blik.

Vi har snakket med ham og spøget,
 naar hans korte Dagværk var endt,
ved Kaminens fortrolige Luer
 paa Down i det bakkede Kent.

Tredje Kor: Samtiden.

Hans Smil bor end i vort Øje,
og hans Røst i vort Øres Fold,
vor varme Haandflade gemmer
paa Trykket af hans, der blev kold.

Vi har kendt ham; vi var hans Venner!
Hvad der kun er et Navn for jer,
er en Del af vort Liv, som blev skrinlagt,
som var og som aldrig mer er.

III.

Tusinder.

Vi leved i Tid med ham; — nu er han død!
Hvorfor det pludselige, det højtids-køle
Gys gennem Sjælens Dybder? — Darwin død!
Hvad er det for en Svimmelhed, vi føle?
Er han for os det samme ej som før?
Var vi ej hidtil skilt' ved Rum som nu
ved Tid? — hvad er vel dette, at han dør,
for os, at det kan fylde os med Gru?

Tredje Kor: Samtiden.

Og dog vi drak de samme Aar som han
af Tidens stedse fyldte Bægerrand,
vor Dværgegættens og hans Kæmpetanker
blev rummet i det samme Dage-Spand.

Men dette Navn, der straaled sammenslynget
med Makrokosmens hellige Monogram,
var os for stort — vi glemte, at han leved
som vi, at Døden ventede ogsaa ham.

Vi kunde kun som Aand med Aander mødes,
hans Røst kom til os som de store Dødes,
saa langvejsfra, — og dog igen saa nær,
at klart vi fatted, han var en af vore,
thi vor Tids Pulsslag bankede i enhver
af disse Tanker, og vor tørre Aare
blev svulmefyldt af dem med Saft, der flød
skumfrisk fra Urvildens evige Skød.

Vi var forkomne og kun halvt i Live,
frosne til Hjerteroden, muskelstive

Tusinder.

af kunstig Kulde bag Gothikens Mur
og tykke Piller under Kirke-Hvælvet;
vi svøbte vore Pjalter tæt og skælved
af ætherisnende Træk, der udfrøs al
ungblodig Varme i de spekulative
Ordfilosofers luftige Søjlehal.

Men har vi ikke varmet vore Lemmer,
og fik vi ikke tørt vor valne Hud
ved den Naturild, som er nu slukt ud
i sine sidste askelagte Æmmer,
hvorfra en Gnist, et Navn, har løsnet sig
og flammevinget, som en evig Stjerne,
kaster fra Fortids-Nattens Himmelfjærne
sin Ledestraale over Slægtens Vej.

Intermezzo.

Sørgemarsch.

Marsch.

Skuer frit!
Fæst hvert Skridt
uden Hast,
men sejersfast,
vor Tids Helt har paa Baaren I strakt! — —
Uden Sværd
var hans Hær,
intet Blod
var om hans Fod,
ingen Graad 'ætsed Rust i hans Magt.

Intermezzo: Sørgemarsch.

Som den skingrende Lur
styrter Jerikos Mur,
ramled Fordommens Brystværn til Jord
ved hans Ord;
fra Naturkløftens Skrænt
fik han Brobuen spændt
der, hvor Tidstankens Hær mod sit Hjem
skulde frem.

Nu har Strid
haft sin Tid,
uden Frygt
hans Aand har søgt
hos Natur-Altet Hvile og Trøst; -- --
ingen Magt
faar den vakt
af dens Ro,
end ej de to
Tvillingsøskende Smerte og Lyst.

Intermezzo: Sørgemarsch.

Trio.

Fodrappt gaar
Aar efter Aar,
ledtæt de fylde Tidens Øde,
slukke først
sparsomt vor Tørst,
plyndre os siden ud til Døde.

Sødt og surt, —
hæsligt og purt, —
hvo har vel vejet dem og skønnet?

Intermezzo: Sørgemarsch.

Hvo har vidst,
om ham tilsidst
Livet har tugtet eller lønnet.

Lykkerig
den, som en Flig
fik af Naturens Gaade hævet,
hver, som har,
over dens Svar,
glemt hvad hans Egenvilje kræved.

Hellig Stund!
Drifternes Blund!
Tien af Selvishedens Røster! —
naade-smilt
den, der har hvilt
afvant ved Moderaltets Bryster.

Intermezzo: Sørgemarsch.

Fodrapt gaar
Aar efter Aar,
Liv slides op af deres Saaler.
Den, der ej
leved for sig,
bliver i Helheds-Livets Straaler.

Intermezzo: Sørgemarsch.

Marsch. •

Var den trang
eders Gang?
var den svar
den Vægt, I bar? —
Vort Aarhundred paa Baaren er strakt! — —
sejerstræt,
smertemæt,
led af Lyst, —
ved Sønnens Bryst
det sit Hoved til Hvile har lagt.

Intermezzo: Sørgemarsch.

Skuer frit,
fæst hvert Skridt
uden Hast,
men sejersfast,
skønt vor Stolthed til Graven I bær! — —
Lyt! et Kog
bag jert Tog,
i jert Spor
et Genlydskor —
det er Drønet af Fremtidens Hær.

Fjerde Kor.

Fremtiden.

Fjerde Kor.

.Fremtiden.

I.

Vi sidde i det tavse, stille Land
ved aldrig sete Bredder af Livets Flod
og lægge vore lyttende Øren mod
det aldrig krusede, ibenblanke Vand,
om vi kan høre Bruset nærme sig
af fjærne Bølger, der en Gang skal knuse
Spejlets Glar paa deres Hvirvelvej.
Vi strække Hænderne op i Luft, hvis Flor
er dødt og foldeløst, saasnart vi tror

Fjerde Kor: Fremtiden.

at føle Træk af Tidens Stormvejr, som
skal sprede Evigheds-Mulmet her rundtom
og ryste os lig visnede, tørre Blade
over Strømmens bølgebrudte Flade.

Men foran Vindtræk, foran Buldret gaar
der Lyn, hvis langt henspillende Strejflys naa'r
til os. Da skue vi os selv dernede
i det glatte Spejl, — højtidelige,
stolte Træk, der vilde skræmme jer,
hvis I fik set dem, I, som endnu er.
Henrykke og forfærde jer, skønt de
er kun, hvad *I* har gjort dem til — ja, *I!*
Det vilde undre jer — men ikke dig,
du taage-spredende Aand, hvis Straalevej
har lysnet over os og sluktes nu;
du vilde fatte, hvad du saa, for du

Fjerde Kor: Fremtiden.

har kunnet Livet i det svundne spore.

Du forklared af det smaa det store.

O du, hvis Tanker forudlyne Tidens

Stormvej! hvi kan ej din Aand, saa snar

og lys som Marild gennem Vandets Glar,

nedglide over Livets Flod, hvor den

er nattesort og uden Vover end,

og skue, hvad den under Farten dør

fik spejlet i sit forbigaaende Skær?

hvor vilde den ej fryde sig og gløde

klarere bestandig, mens den saa

de nye Former, som de gamle føde,

straale frem og saa i Mulm forgaa,

men stedste stoltere, men stedse mer

afslebne for den gamle Arvesynd,

der klæber end ved Slægten fast som Dynd,

Fjerde Kor: Fremtiden.

bestandig mere Marmor, mindre Ler,
indtil du kom, hvor dine Tanker ej
er naa't paa deres dristige Drømmevej,
hvor aldrig anede Former spejled sig
saa bunddybt i din Aand, at stejlt den standsed,
svimmel ved det herlige, som den sandsed.

Men du er under alt det levendes Love;
intet faar du se af det, som først
gror frem, naar du er gaaet; — du maa sove,
sove fra din aldrig stillede Tørst.
Og vi, hvad skal da vi, som aldrig fik
os vist' for dig og aldrig med vort Blik
har skuet dig, der mer end nogen anden
anede vor Natur, -- skal ikke vi,
alt som nu Tiden ad sin Stormskridts Sti

Fjerde Kor: Fremtiden.

naa'r frem og fylder vore slappe Lunger,
én for én i endeløst Rækkesyn, —
skal vi ej fyldes af din Aand og bære
til vor yderste Grænsepæl din Ære?

Fjerde Kor: Fremtiden.

II.

Naturen ødsler Spirer ud og regner dog saa knapt,
af tusind Liv kun ét naa'r frem, dog gaar et Gran
ej tabt;

ej rent forsvinder,
hvad én Gang var,
thi Livet binder
til trofast Par

det Led, der svandt, det Led, der kom, og heller
ej nyt bli'r skabt.

Fjerde Kor: Fremtiden.

den vil avle andre,-
der sejre paany,
vore Hænder vil flette vort Vaarsprings-Løv til en
Krans om dens Herskerbryn.

Brødrene Salmonsens Forlag.

Charles Darwin:
Rejse om Jorden.

Populære Skildringer.

Paa Dansk ved

Emil Hansen og Alfred Jørgensen.

Med Illustrationer, Kort og Portræt.

Pris 10 Kr., øleg. indb. 14 Kr.

I Anledning af Darwins Død skriver »Times«:

»Det er ikke for meget at sige, at Darwin paa denne Rejse har gjort mere for Naturvidenskaben i dens forskjellige Afdelinger end nogensomhelst anden Expedition har gjort siden; der er ikke en Side, som ikke kan læses med Interesse af enhver **dannet Mand**, og der findes mange Sider, som endog ville fængsle dem, der kun har Sands for eventyrlige Fortællinger.«

Tidligere er udkommet af

Karl Gjellerup:

Paa **C. A. Reitzels** Forlag:

En Idealist.

Skildring af **Epigonos**.

2 Kr. 50 Øre.

„Det unge Danmark.“

En Fortælling fra vore Dage.

4 Kr. 50 Øre.

Paa **Andr. Schous** Forlag:

Antigonos.

En Fortælling fra det 2det Aarhundrede.

3 Kr. Eleg. indb. 4 Kr. 25 Øre.

Arvelighed og Moral.

En Undersøgelse.

Foreget og gennemset Udgave af den med
Universitetets Guldmedaille prisbelønnede Afhandling.

6 Kr.

Rødtjørn.

Sange og Fantasier af **Karl Gjellerup**.

4 Kr. Eleg. indb. 5 Kr. 50 Øre.

Kjøbenhavn. I. Cohens Bogtrykkeri.

